

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КЛАСІ ВОКАЛУ

14. Redchuk, R., Doroshenko, T., Havryliuk, N., Medynskii, S., Soichuk, R., Petrenko, O., Pavelkiv, R., Rybalko, P., Maliar, N., Maliar, E., Chornodon, M. & Boretskyi, V. (2020). Developing the Competency of Future Physical Education Specialists in Professional Interaction in the Field of Social Communications. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, No. 12(4), pp. 289–309. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/346> [in English].

15. Schnitzius, M., Kirch, A., Spengler, S., Blaschke, S. & Mess, F. (2021). What makes a physical education teacher? Personal characteristics for physical education development. *British Journal of Educational Psychology*, No. 91(4), pp. 1249–1274. [in English].

Стаття надійшла до редакції: 01.01.2026

Прийнято до друку: 23.01.2026

Опубліковано: 26.02.2026

УДК 378:615.851

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351454>

Ірина Полубоярина, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри виконавських дисциплін №2

Київської муніципальної академії музики імені Р.М. Глієра

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1911-8183>

Ніна Смольнікова, старший викладач кафедри
вокально-хорової підготовки вчителів

Комунальний заклад “Харківська гуманітарно-педагогічна академія”

Харківської обласної ради

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7784-2265>

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КЛАСІ ВОКАЛУ

Здійснено теоретичний огляд наукових джерел з проблематики роботи. Розглянуто думки вчених щодо сутності поняття “творчість”, “творчий вчитель”, “резонансний спів”. Доведено актуальність зроблених висновків з огляду на нормативну базу нової української школи й науково-методичні дослідження з професійної підготовки; виявлено залежність цього процесу від застосування методу резонансного співу. Визначено переваги зазначеного методу: виховання почуття контролю над акустичними реакціями в головних та грудних резонаторах; здатність здобувача керувати власною резонаторною системою.

Ключові слова: нова українська школа (НУШ); резонансний спів; творча особистість майбутнього вчителя.

Літ. 11.

Iryna Poluboyaryna, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor;
Professor of the Performing Arts Department No. 2,

Kyiv Municipal Academy of Music named after Reynhold Hliyer

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1911-8183>

Nina Smolnikova, Senior Lecturer of the Vocal and
Choral Teacher Training Department,

Municipal Institution “Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy”,

Kharkiv Regional Council

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7784-2265>

DEVELOPMENT OF THE CREATIVE PERSONALITY OF A FUTURE TEACHER OF MUSIC IN THE VOCAL CLASS

A theoretical review of scientific sources on the issues of work devoted to the development of the creative qualities of a future teacher using vocal pedagogy; in particular, the method of resonant singing, has been carried out. The opinions of scientists on the essence of the concepts of “creativity”, “creative teacher”, and “resonant singing” have been considered and analyzed. The psychological and pedagogical aspects of the concept of “strategy” have been outlined. A creative teacher is considered a person capable of self-realization in pedagogical activity; necessarily included in creative processes, which is actualized in the creative result. The relevance of the conclusions made has been proven in view of the regulatory framework of the new Ukrainian school and scientific and methodological research on the professional training of future teachers of musical art; the dependence of this process on the use of the method of resonant singing has been revealed. In order to identify and self-assess abilities and personal qualities, a Questionnaire was developed and a study was conducted of bachelor’s level higher education applicants and scientific and pedagogical workers of the Department of Vocal and Choral Training of Teachers of the Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy, which included such necessary qualities as musical abilities, orientation towards creative musical activity, musical taste, musical memory, performing artistry, diligence, musical thinking, musical imagination,

musical reflection, and others. The advantages of the resonant singing method in the training of a young singer were determined: cultivating a sense of control over acoustic reactions in the head and chest resonators; the applicant's ability to control his own resonator system. Based on the analysis of scientific literature, the functions of resonant singing were determined: energetic (ensures full transmission of voice energy); phonetic (articulation of vowels and consonants, formation of expressive vocal speech); generator (formation of strength, timbre, intensity of sound); protective (preservation of the vocal apparatus); indicator (ensuring sensory control over the vocal process); activating (ensuring the influence of resonant vibrations on the muscles and receptors of the vocal apparatus); aesthetic (forming a unique, individual timbre of the voice).

Keywords: *new Ukrainian school (NUS); resonant singing; creative personality of the future teacher.*

Постановка проблеми. Як відомо, у 2018 р. в Україні розпочато довготермінову реформу освіти, яка називається Нова українська школа (НУШ). В Концепції нової української освітньої реформи визначаються обов'язкові наскрізні вміння і навички, розвиток яких є головним завданням НУШ, серед яких варто зазначити в контексті даної роботи такі: системне та критичне мислення; ініціативність та творчість. Саме творча особистість майбутнього вчителя музичного мистецтва здатна сформуванню вищезазначених вмінь і навичок в учня Нової української школи [6].

У цьому контексті слід зауважити, що високі творчі якості вчителя музичного мистецтва; його сформована професійна, зокрема виконавська компетентність можуть забезпечити успішність навчання і виховання школярів НУШ засобами музичного мистецтва.

Тому, актуальним завданням, яке постає перед науково-педагогічними працівниками ЗВО є виховання та розвиток саме таких творчих якостей у здобувачів, майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі їхньої професійної підготовки. В межах цієї роботи розглянемо цей процес на прикладі викладання дисципліни "Вокал" здобувачам освітнього рівня бакалавр, які навчаються за Освітньо-професійною програмою "А4 Середня освіта. Мистецтво. Музичне мистецтво" у Харківській гуманітарно-педагогічній академії.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Сучасні вимоги НУШ до творчих якостей особистості майбутнього вчителя сформульовано у наукових працях з філософії освіти: В. Андрущенко, Н. Ашиток, В. Кременя, В. Огнев'юка та ін. Психологічний аспект професійної підготовки майбутнього вчителя та вплив творчих якостей на цей процес досліджено вітчизняним психологом В. Моляко [8]. Значення особистісних якостей у формуванні професійної компетентності та педагогічної майстерності майбутнього вчителя розкрито у працях І. Зязюна, С. Сисоевої, М. Фіцули та ін. Формуванню й розвитку необхідних якостей для здійснення творчої професійної діяльності учителя музичного мистецтва присвячено наукові дослідження М. Малахової, О. Олексюк, Т. Смирнової, Т. Ткаченко, В. Тушевої та інших.

Серед сучасних вітчизняних науковців, які займалися проблемою вокальної підготовки вчителя

музичного мистецтва, зокрема проблемами формування вокального апарату молодих виконавців-педагогів слід зазначити праці В. Антонюк [1], В. Бриліної [3], П. Голубєва [4], Н. Дрожжиної [5], М. Моїсєєвої [7], Н. Можайкіної [9], Н. Овчаренко [10], Л. Ставінської [3], Ю. Юцевича [11] та інших.

Метою статті є розгляд теоретичних і практичних засад проблеми розвитку творчих якостей майбутніх викладачів музичного мистецтва в класі вокалу.

Виклад основного матеріалу. В науковій літературі існує багато трактувань поняття "творчість". Але в контексті даної роботи ми розглядаємо "творчість" в широкому значенні слова як взаємодію вчителя та учня, яка веде до взаємного розвитку. Тобто, творчість розглядається нами як механізм розвитку, самовдосконалення.

Але варто зазначити, що саме творчість є необхідною умовою утворення чогось нового: форм музикування, інтерпретації музичних творів, створення виконавських задумів і їх реалізацій.

Дуже цікавим є визначення поняття "творчість" видатним вченим-психологом В. Моляко, у своїй роботі: "Основні проблеми психології творчості (ретроспективний та перспективний аспект) [8, 7]. Науковець зазначає, що творчість повинна розглядатися через "діяльність суб'єкта, що розв'язує нову саме для нього задачу, що віднаходить нову для нього структуру, функцію..." [7, 9]. Далі науковець акцентує увагу на тому, що саме у процесі діяльності можна вивчити психологічні особливості особистості, її творчий потенціал.

При дослідженні проявів творчості, вчений пропонує застосовувати системно-стратегічний підхід. А поняття "стратегія", буде пов'язано "з розподілом конкретних дій, які сприяють досягненню потрібного результату" [7, 13]. Стратегія завжди має індивідуальний характер, так зване специфічне особистісне забарвлення [7, 13]. Що стосується творчої діяльності майбутнього вчителя, то на перше місце науковець ставить розвиток його інтелектуальної сфери та неперервність здобуття нових знань, вмінь та навичок.

На думку науковців, творчий вчитель – це вчитель, який, здатний до самореалізації у педагогічній діяльності, обов'язково включається в творчі процеси, що актуалізується в креативному результаті. Серед якостей, якими повинен володіти майбутній вчитель, варто зазначити готовність до створення

інноваційних цінностей, ухвалення творчих рішень, гнучкість у вирішенні професійних проблем.

Результати аналізу наукових джерел свідчать про те, що до структурних компонентів творчої особистості вчителя музичного мистецтва можна включити: спрямованість на творчу музичну діяльність, професійну компетентність, здатність до самореалізації у педагогічній діяльності та музичні здібності.

З метою виявлення та самооцінки своїх здібностей, особистісних якостей здобувачами освітнього рівня бакалавр, які навчаються за спеціальністю А4 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво), Освітньо-професійною програмою “А4 Середня освіта. Мистецтво. Музичне мистецтво” в класі вокалу у Харківській гуманітарно-педагогічній академії нами розроблено Опитувальний лист, у якому ми просили дати здобувачам самооцінку здібностей, особистісних якостей та властивостей за 9-бальною шкалою, визначивши рівень свого розвитку як показників здатності до творчої діяльності.

При цьому ми виділяємо низький, середній та високий рівні розвитку такої здатності, які знаходяться за результатами опитування в проміжках: до 114 балів – низький рівень; від 115 до 126 балів – середній рівень; 127 і більше балів – високий рівень. В опитуванні взяли участь 27 респондентів.

Наведемо зміст Опитувального листа. Пропонуються для самооцінки здобувачів такі особистісні якості.

1. Спрямованість на творчу музично-педагогічну та виконавську діяльність.
2. Працездатність, наполегливість.
3. Автономія і відповідальність.
4. Практичний музичний досвід.
5. Емоційний відгук на музику.
6. Музичний слух: а) емоційно-інтонаційний (мелодійний, вокальний); б) гармонійний; в) перцептивний (звуквисотний).
7. Музично-ритмічне почуття.
8. Музична пам'ять: а) рухова; б) зорова; в) слухова.
9. Виконавський артистизм: а) орієнтація на музично-художній образ і ступінь його втілення; б) переконливість виконання; в) здатність до сценічної імпровізації; г) виразність рухів; д) емоційний контакт із публікою.
10. Емоційна стійкість.
11. Здатність до музичної та психологічної рефлексії.
12. Музичне мислення: а) відчуття темпоритму; б) відчуття форми; в) відчуття стилю; г) відчуття логіки розвитку музичного твору.
13. Організаційно-комунікативні здібності.
14. Музично-творча уява: а) проникнення у зміст музичного образу; б) інтерпретація музичного образу; в) здатність до імпровізації.
15. Музичний смак.

Результати самооцінки здобувачами рівня розвитку власних особистісних якостей показали, що із

загальної кількості респондентів в середньому тільки у 17 % розвинуто особистісні якості, необхідні для творчого виконання музично-педагогічної та виконавської діяльності на високому рівні, на середньому рівні – у 52 % респондентів, на низькому – у 31 % здобувачів освітнього рівня бакалавр, які навчаються за Освітньо-професійною програмою “А4 Середня освіта. Мистецтво. Музичне мистецтво” в класі вокалу у Харківській гуманітарно-педагогічній академії.

Це дослідження підтвердило необхідність додаткової цілеспрямованої роботи над формуванням готовності майбутніх вчителів музичного мистецтва до виконання творчої музично-педагогічної діяльності та поглиблення діяльності науково-педагогічних працівників кафедри вокально-хорової підготовки вчителя щодо розвитку творчих особистісних якостей здобувачів у Харківській гуманітарно-педагогічній академії.

Наступне опитування було проведено серед викладачів кафедри вокально-хорової підготовки вчителя (15 осіб), метою якого було виявити ефективні сучасні інноваційні методики викладання вокалу, які дозволять більш глибоко розвинути творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Викладачі одностайно висловили думку про те, що саме методика резонансного співу дозволить досягти високого рівня виконання вокальних творів; забезпечить легкість звучання голосу; гарну дикцію; невтомність голосового апарату та буде запобігати у майбутньому професійного захворювання зв'язок.

Також науково-педагогічні та педагогічні працівники кафедри зазначили, що цей метод (резонансного співу) базується на використанні природних акустичних та фізіологічних властивостей людини; впливає на художньо-естетичну природу вокального виконання; уможливує великий обсяг, свободу та силу голосу; допомагає зберегти голосовий апарат на довгі роки виконавської та музично-педагогічної діяльності.

Анатомічні особливості, резонаторна природа тіла людини, особливості звукоутворення – усі ці фактори визначають вирішальне значення резонансного співу у сучасній підготовці молодих співаків у класі вокалу.

Значимо переваги резонансного співу.

1. У молодого співака відбувається формування та розвиток почуття контролю над акустичними реакціями в головних та грудних резонаторах, а також здатність керувати резонаторною системою для досягнення бажаного тембру і сили звучання голосу, що у свою чергу сприятиме свободі виконання, повному втіленню художньо-творчих завдань.

2. В процесі впровадження методу резонансного співу, голос молодого співака працює як один духовий музичний інструмент.

Для більш повного розуміння переваг методу резонансного співу, варто звернутися до функцій резонаторів, які визначено у роботах Н. Дрожжиної [5, 177]:

- 1) енергетична (забезпечує повну передачу енергії голосу);
- 2) фонетична (артикуляція голосних і приголосних, формування виразної вокальної мови);
- 3) генераторна (формування сили, тембру, інтенсивності звуку);
- 4) захисна (збереження голосового апарату).
- 5) Індикаторна (забезпечення сенсорного контролю над вокальним процесом);
- 6) активуюча (забезпечення впливу резонансних коливань на м'язи і рецептори голосового апарату);
- 7) естетична (формування своєрідного, індивідуального тембру голосу).

В рамках цієї статті варто згадати слова відомого італійського викладача, співака, музикознавця Джакомо Лаурі-Вольпі про те, що голос співака, у якого немає резонансу є мертвонародженим і поширюватися не може. У цьому вислові полягає актуальність проблеми методики навчання співу за допомогою методу резонансного співу. Цей метод займає значне місце у системі професійної підготовки музиканта, майбутнього вчителя музичного мистецтва, а в теперішній час ще й має важливе значення у розвитку їхніх творчих якостей.

Багатолітній досвід роботи з різними голосами показує, що одним з основних недоліків початкового періоду занять є спрямованість до звукоутворення на так званій “низькій позиції”. Однак, як відмічали професори класу вокалу Харківської консерваторії П. В. Голубев, Т. Веске, В. Болдирев та інші робота над опануванням так званого високого звучання з правильним використанням верхніх резонаторів є правильним напрямом розвитку голосового апарату майбутнього співака. Таку роботу, на думку видатних українських діячів-музикантів, варто проводити з великою обережністю; з використанням індивідуального підходу до голосового апарату здобувача.

Таким чином, розглядаючи і аналізуючи думки співаків, викладачів вокалу про важливість резонансного голосу, на шляху досягнення оптимальної краси тембру, розкриття здібностей та обдарувань молодих виконавців слід зробити певні висновки:

- 1) використання резонаторів в постановці голосу є фактом однозначним, і ця думка підтверджується усіма науковцями та викладачами співу;
- 2) виховання у молодого співака відчуття голосу у високій співацькій позиції;
- 3) поняття “резонансного звуку” всі викладачі постановки голосу теоретично розглядають однаково, але, на практиці, підходи до звуку формування є різними; ці підходи повинні спиратися на власний педагогічний досвід.

Отже, викладання проходить емпіричним шляхом на основі науково-теоретичних знань, але коре-

гуватися такий процес може тільки за допомогою власного музично-педагогічного досвіду.

Усе вищезазначене показує на те, що метод резонансного співу допоможе забезпечити ефективне функціонування анатомо-фізіологічних особливостей молодого співака, цей факт сприятиме підвищенню якості виконання музично-педагогічної діяльності; зробить цей процес творчим, через самореалізацію творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Висновки. Отже, аналіз науково-методичної літератури, думок провідних викладачів вокалу виявив наступне. Застосування резонансного методу звукоутворення є невід'ємною частиною професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, який дозволяє якомога ефективніше розвинути співацький апарат молодого виконавця, що в свою чергу дозволить розкрити та розвинути творчі особистісні якості майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Тому у подальших роботах передбачаємо дослідити виконавський та педагогічний досвід викладачів дисципліни “Вокал” Харківської гуманітарно-педагогічної академії та розробити методичні рекомендації щодо застосування методики резонансного співу в професійній підготовці майбутніх викладачів музичного мистецтва як ефективного методу розвитку творчих якостей особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В.Г. Постановка голосу: навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів. Київ: Українська ідея, 2000, 68 с.
2. Ашиток Н.І. Культурологічний та аксіологічний підходи до формування майбутнього педагога. *Молодь і ринок*. 2017. № 9 (152). С. 19–23.
3. Бриліна В.Л., Ставінська Л.М. Вокальна професійна підготовка вчителя музики: методичний посібник. Вінниця: Нова книга, 2013, 96 с.
4. Голубев П.В. Поради молодим педагогам-вокалістам. Київ: Музична Україна, 1983, 62 с.
5. Дрожжина Н.В. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика: підручник. Харків: Видавництво “Естет Принт”, 2019. 336 с.
6. Концепція НУШ. URL: <https://odo.com.ua/blog/sovety-pokupatelyam/nova-ukrayinska-shkola-vse-pro-nush-u-2022-rotsi/> (дата звернення 11.12.2025)
7. Моїсєєва М.А. Спільна музично-виконавська діяльність як засіб формування професійних якостей учителя музики (на матеріалі концертмейстерського класу): дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02. Київ, 1998. 248 с.
8. Моляко В. Основні проблеми психології творчості (ретроспективний та перспективний аспект). Психологічні проблеми творчості: матеріали XXIII Міжнародної наукової психологічної конференції, 24–25 червня 2023 року / за ред. В. О. Моляко. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. С. 7–17.
9. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра. 2016, с. 47

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

10. Овчаренко Н. А. Основи вокальної методики: Науково-методичний посібник. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. 116 с.

11. Юцевич Ю.С. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: навч.-метод. посібник для викладачів, студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. Київ: ІЗМН, 1998. 160 с.

REFERENCES

1. Antoniuk, V.H. (2000). Postanovka holosu: Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchikh navch. zakladiv [Voice Acting: A Study Guide for University Students]. Kyiv, 68 p. [in Ukrainian].

2. Ashytok, N.I. (2017). Kulturolohichni ta aksiolohichni pidkhody do formuvannia maibutnoho pedahoha [Cultural and axiological approaches to the formation of the future teacher]. *Youth & market*. No. 9 (152). pp. 19–23. [in Ukrainian].

3. Brylina, V.L. & Stavinska, L.M. (2013). Vokalna prof. pidhotovka vchytelia muzyky: metodychni posibnyk [Vocal professional training of a music teacher: a methodological manual]. Vinnytsia, 96 p. [in Ukrainian].

4. Holubiev, P.V. (1983). Porady molodym pedahoham-vokalistam [Advice to young teachers-vocalists]. Kyiv, 62 p. [in Ukrainian].

5. Drozhzhina, N. (2019). Vokalne mystetstvo estrady: istoriia, teoriia, praktyka: pidruchnyk [Vocal art of pop music: history, theory, practice: textbook]. Kharkiv, 336 p. [in Ukrainian].

6. Kontseptsiia NUSh (2022). [The concept of NUS]. Available at: <https://odo.com.ua/blog/sovety-pokupatelyam/no-va-ukrayinska-shkola-vse-pro-nush-u-2022-rotsi/> [in Ukrainian].

7. Moisieieva, M.A. (1998). Spilna muzychno-vykonav

ska diialnist yak zasib formuvannia profesiinykh yakosteï uchytelia muzyky (na materialy kontsertmeisterskoho klasu). [Joint musical-performing activity as a means of forming professional qualities of music teachers (based on materials of the concertmaster class)]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 248 p. [in Ukrainian].

8. Moliako, V. (2023). Osnovni problemy psykholohii tvorchosti (retrospektyvnyi ta perspektyvnyi aspekt). *Psykholohichni problemy tvorchosti* [Basic problems of psychology of creativity (retrospective and prospective aspects)]. Psychological problems of creativity. Proceedings of the Conference III – Mizhnarodnoi naukovoï psykholohichnoi konferentsii / (Ed.). V.O. Moliako. Kyiv, pp. 7–17. [in Ukrainian].

9. Mozhaikina, N.S. (2016). Metodyka vykladannia vokalu. *Khrestomatiia: navchalnyi posibnyk*. [Methodology of vocal teaching. *Khrestomathy: a teaching tool*]. Kyiv, 47 p. [in Ukrainian].

10. Ovcharenko, N.A. (2006). Osnovy vokalnoi metodyky: Naukovo-metodychni posibnyk. [Fundamentals of vocal methodology: Scientific-methodological potential]. Kyiv, 116 p. [in Ukrainian].

11. Yutsevych, Y. (1998). Teoriia i metodyka formuvannia ta rozvytku spivatskoho holosu: navch.-metod. Posibnyk dlia vykladachiv, studentiv mystetskykh navchalnykh zakladiv, uchyteliv shkil riznogo typu [Theory and methodology of forming and developing the singing voice: advanced methods]. Kyiv, 160 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 03.12.2025

Прийнято до друку: 23.01.2026

Опубліковано: 26.02.2026

УДК 378.011.3-051:62

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351453>

Микола Корець, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри професійної освіти

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5552-7481>

Світлана Іщенко, доктор філософії, доцент,
доцент кафедри професійної освіти

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5791-803X>

Сергій Кравченко, аспірант

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7139-4494>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглянуто проблему формування культури енергозбереження у майбутніх педагогів професійного навчання в умовах сучасних викликів енергетичної безпеки України та євроінтеграційних вимог. На основі аналізу наукових джерел обґрунтовано необхідність системного підходу до інтеграції енергозберігаючої тематики у фахову підготовку, визначено структуру культури енергозбереження та її ключові компоненти.

Розкрито педагогічні умови ефективного формування енергозберігаючої компетентності, зокрема міждисциплінарність, практичну спрямованість і використання сучасних технологій навчання. Представлений зміст дисципліни “Енергозберігаючі технології”, яка слугує основою для формування у студентів цілісного розуміння питань енергозбереження.

Ключові слова: культура енергозбереження; енергоефективність; енергозберігаючі технології; фахова підготовка; майбутні педагоги професійного навчання; відновлювані джерела енергії; міждисциплінарний підхід; проектна діяльність; сталий розвиток.

Лит. 5.